

„פחדן“ ו„מוגילב“, ניסו לשכנע את חיילי לירות בערבים שיידו בהם אבנים. מפקדה הכיתה הצליח להשתלט על חייליו ולהרגיע אותם. תוך דקות הגיעו להרב הבית אלפים מערביי ירושלים, ומה שהתחיל כפרובוקציה של אנשייהגוש עמד להפוך הפגנה אלימה ביותר. כוחות-ביר טחון, שהועזקו למקום בכמות שירושלים לא ידעה כמותה זמן רב, הצליחו לפזר את ההפגנה אחרי שעצרו כחמישים צעירי רים ערביים וחמישה מתפללים.

כדי למנוע הישנות מיקרים דומים, נכנסו כוחות-ביטחון חמושים לשטח הר הבית, כדי לשמור על פתחי הכניסה והיציאה. אחזקת נשק במקום אסורה על פי חוק, והעובר עליו היה צריך, בעצם, לתת את הדין.

כך החל בירושלים המזרחית היום ש' בסופו חתמו מנחם בגין ואנוור אליסאדאט על הסכם השלום.

„החלטתי

לצאת לרחוב“

מ וחמד מאזן, סטודנט למתמטיקה, סיפר איך החל אותו היום ברמאללה. דבריו נקטעו פעם אחר פעם בפחד. בכל רגע הבט לצדדים ובדק אם מתקרב חייל. „קמתי בבוקר עם הרגשה לא טובה. כימעת ולא עצמתי עיניים בלילה, והיו רגעים שרציתי לצעוק ולא ידעתי מה לעשות. ההרגשה שהיום חותמים אנשים שאני לי מכיר אותם על העתיד שלי, ושלי אין מה להגיד, כימעת שיגעה אותי.“

„החלטתי לצאת לרחוב. היו שם עוד כמה בחורים, שנדמה לי שהרגישו כמוני. במצבים כאלה אתה מתקרב אל כל מי שעומד לידך.“

„התקרבותי אליהם, כשקבוצת-חיילים הגיעה אלינו. אני לא יודע איך להגיד את זה. יכול להיות שהייתי מדליק צמיג או זורק אבן על משהו, אבל עדיין לא עשיתי את זה. הם פיזרו אותנו, והם עשו את זה בדיוק כמו שאתה מגרש כלב.“

„אין לך ברירה. הם עומדים עם נשק טעון ואלות. או שתחטוף כדור, כאילו במיקרה, או שהאלה תכה בך בעורף. אין כל אפשרות אחרת, אלא אם כן אתה בורח כמו כלב.“

„כולם ברחו. כולם מפחדים. נמצא דרך להתגבר גם על העניין הזה.“

תוך כדי השיחה הגיע למקום צוות טלוויזיה זר. השאלות מוכרות, והתשובות ניתנו במהירות. בפחות מדקה הציגו מראיינים את בעייתם, השקפת-עולמם והדרך לפיתרון הטוב ביותר. המראיין חשד בהם מעט. „תבין“, אמרו לו, „אנחנו חיים כך שנים, וכל רגע נוסף רק מחזק את אותה דיעה שהיתה לנו!“

צילומים במחתרת

ערבי בגיל העמידה ברמאללה, מרים אבנים

בפקודת חייל צה"ל שעומד מאחוריו. החייל, חמוש בעוזי ומחזיק

אלה בידו, מאיים כל הזמן. בקצה, משמאל, צעיר ערבי שאולץ להרים גס הוא אבנים ממחסום. הצילומים נעשו במחתרת, משום שהמושל הצבאי אסר על צילום בערי הגדה. **צילום: פטר פן**

אז תאסוף את האבנים שהחברים שלך שמו פה.“

„ביקשתי שיעזוב אותי, משום שרק עכ"שיו התעוררתי, ולא שמתי אבנים. הוא התחיל לצחוק ואמר שכל ערבי פחדן. במיוחד אם הוא לומד באוניברסיטה.“

„לא רציתי לענות לו, אבל לא יכולתי להתאפק. אמרתי שלפחות יש לנו החופש להרגיש מה שאנחנו רוצים. הוא המשיך לצחוק, ורק אחרי-כך שתק ואמר לי לאסוף את האבנים מיד.“

„בתוך המאפייה הפסיקו לעבוד, והס"תכלו עליו. שני החיילים שעמדו לידי נכנסו פנימה, והרימו את הנשק מול האנשים שעבדו במאפייה. אז הלכתי להרים את האבנים.“

„עבדתי בערך 15 דקות. אם הוא יגיד לי את זה עוד פעם, אני חושב שעוד פעם אעשה את זה. אבל אני יכול להבטיח לך שפעם אחת זה ייגמר. אני עוד לא יודע מתי, אבל אני יכול להבטיח לך.“

רינו צורר

בימים האחרונים נמצאו עדיין במקום. במועדון הביליארד ישב איברהים, סטודנט לתיקשורת ולמיוזר-התיכון, שפחד למסור את שמו המלא. הוא סיפר על סיור-הבוקר של חיילי צה"ל בבית-זית: „הלכתי לקנות פיתה לארוחת-בוקר. אני גר כאן לבדי, ולומד. המישפחה שלי ב"ל, ליד המאפייה עמדו שלושה חיילים ואכ"ל פיתות. חשבתי אם להיכנס בכל זאת, כי פחדתי מבעיות. ובסוף התקרבותי לפתח. חייל אחד עצר אותי, ושאל אם אני מדבר אנגלית. עניתי שכן. הוא שאל אם אני סטודנט, וגם על זה עניתי, אבל התרלתי לפחד באמת. אם ככה, אמר לי,

צלם-עיתונות, שניסה לצלם צמיג בור ער, נבהל מחריקת כלמים מאחוריו. שני קציני צה"ל קפצו מן הרכב ותפסו בצלם. המחאות לא עזרו. הצלם הוכנס אל המכונית, שם נלקח ממנו סרט-הצילום וגנח שף לאור.“

האוניברסיטה של ביר-זית היתה סגורה. בכיכר המרכזית של הכפר הניפו את דגל פלסטין. כוחות-הביטחון הסתובבו במקום בשעות הבוקר המוקדמות, ואחר-כך ניסו שלא להתבלט, כדי לא ליצור עימות ישיר עם התושבים. המקום היה מוקף ממילא בעשרות מחסומים, והסטודנטים מן המקומות הרחוקים לא הורשו להגיע. רק אותם שלא יצאו מן הכפר

אבנים כוחות הביטחון מאלצים כל מי שעובר לידם לפנות מח"ס ומי-אבנים, לא משנה מי הקים המחסום.

היו חמושים ברובים, אלות ורומי-דיומנים של גז מדמיע. הכוחות תוגברו ביום חתימת ההסכם ונראה שבגלל הכוח הרב שהופגן במקום לא ניסו הצעירים הערביים בירושלים המזרחית להפגין.

עיר רפאים ירושלים המזרחית בשביתת מיסחר כללית. לבד מחיילי צה"ל, ששרקו את הרחובות הצרים שוב ושוב, לא נראה איש במקום. החיילים